

Тарихъ мэхъанэ зилэ унэхэр агъэкIэжъых

А. Гусев

Мы лъэныкъомкIэ анахъу аналэ зытырадзгъэр республикэ гупчэр ары.

АР-м и Лышхъуэ пшъэрыл зэрафишыгъэм тетэу Мыекъуапэ щэгъэкIэжъышт е щэгъэкIэжъышт псэуалъэхэр агъэнэфагъэх. Ащ фэдэ IофшIэнхэр бэшлагъэ замыгъэцэкIагъэхэр. АР-м культурэ клэным икъуэхумэнкIэ ыкIи игъэфедэнкIэ и ГъэорышIаплэ ипачэу Цыплынэ Рустем кызырIуагъэмкIэ, псэолыи 4, Пушкиным и Уни зэрахэтэу, агъэцэкIэжъыгъах. Псэолыи 3-мэ джыри гъэцэкIэжъын IофшIэнхэр ащэкIох. ГушыIэм пачэ, Мыекъопэ медицинэ колледжыр, псыIэзаплэр, концерт залэу «Налмэсыр» джыри агъэцэкIэжъых.

Адыгеим и Лышхъуэ мы проектхэр зэрагъэцэкIэрэм ренэу гъунэ лъефы. Концерт залэу «Налмэсыр» 1953-рэ илъэсым агъэпсыгъагъ, Мыекъопэ мебелишI фабрикэу «Зэкъошныгъэм» культурэмкIэ и Унэу ар щытыгъ. Къалэм итеплэ ащ ренэу кыгъэдахэщтыгъ. АР-м

Адыгеим и Лышхъуэ Къумпыл Мурат пшъэрыл афишыгъ республикэм нахъыбэу зеклохэр кыхъанхэм пачэ зэшIуахырэ Iофхэм ахэтэу тарихъым исаугъэтхэр кызытырагъэнэжъын, псэуплэхэр нахъ зэтырагъэпсыхъанхэу.

и Лышхъуэ пшъэрыл афишыгъ унэм архитектурэ гъэпсыкIэу иIэр зэбламышъунэу, мы псэуалъэм истатус диштэу ащ кыпIэулы чIыплэр зэтырагъэпсыхъанэу. Лъапкъ проектэу «Культурэм» кыдыхэлъытагъэу мы учреждениер агъэкIэжъы. IофшIэнхэр джыдэдэм мыщ щыжъотых. 2024-рэ илъэсым ыкIэхэм анэс ахэр аухынэу рахъухэ.

Республикэм ихэбзэ къулыкъухэмрэ УФ-м зыхъумэжъынымкIэ и Министерствэрэ

зэдэлэжъэныгъэу зэдыряIэм ишIуагъэкIэ офицерхэм я Унэу тарихъ мэхъанэ зилэр Мыекъуапэ зыпкъ щырагъэуцожъы. ЫужкIэ хъакIэщэу «Европейская» зыфилощтыгъэр, республикэ гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» зычIэтхэ унэм ыгупэ агъэкIэжъыштых. Аужырэ псэуалъэр я 19-рэ IлэшIэгум агъэпсыгъагъ, Альтшулер иаптекэ ащ чIэтыгъ. Шъугу къэтэгъэкIыжъы Къумпыл Мурат пшъэрыл зэрафишыгъэм тетэу мы унэм ыклоцI гъэцэкIэжъын IофшIэнхэр зэрэщыкIуагъэхэр, игъэкIэжъынкIэ мылькур кызырэхэгъэкIыгъэр.

АР-м и Лышхъуэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, мыхэм тарихъымрэ культурэмрэ кызырэхэ зэтырагъэнэжъхэрэм нэмыкIэу, зеклохэр нахъыбэу республикэм кыхъанхэми фэлорышIэх. Къумпыл Мурат пшъэрыл афишыгъ унэу агъэцэкIэжъыгъэхэр Мыекъуапэ илъэгъупхъэ чIыплэхэм ахагъэхъанхэу, тарихъ мэхъанэ зилэ а псэуалъэхэр зеклохэм арагъэлъэгъунхэу. Экскурсиехэм ащыщ тичIыплэгъу цIэрыIоу, драматургэу Евгений Шварц фэгъэхыгъ. Экскурсием илъэхъан зеклохэр урамхэу Краснооктябрьскэм, Лениным ыкIи Пушкиным ацIэкIэ щытхэм, Первомайскэм, Победэм арэкIох. Лениным ыцIэ зыхъырэ пчэгум пэчынатIэу щытыгъэ хъакIэщэу «Европейская» зыфилорэм дэжэ зекло гъогур кыщегъэ, Альтшулер иаптекэщтыгъэм дэжэ ар щыухы.

(ИкIэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Тарихъ мэхъанэ зиІэ унэхэр агъэкІэжъых

(ИкІаух).

«Тарихъимрэ архитектурэм-рэ ясаугъэтхэу алытэрэ, тарихъ хуугъэ-шагъэхэм е цыф цІэ-рылохэм япхыгъэ псэолъэ зэф-шъафхэр тІэх. Къалэм ыпэкІэ теплъэу илагъэр зыпкъ игъэу-цожьыгъэным Іоф дэтэшІэ. Ведомствэхэм экспертизэхэм

япхыгъэ Іофыгъохэр псынклэу зэшІахынхэ, опыт зиІэ специа-листхэр къырагъэблэгъэнхэ фæе. АР-м культурэ клэным икъэу-хумэнклэ ыкІи игъэфедэнклэ и Гъэlorышлалэ мы лъэныкъом-клэ нахъ зигъэчанын фæе», — **къылуагъ Адыгеим и Лы-шъхъэ.**

Мыекъуапэ ыпэкІэ теплъэу илагъэр зыпкъ игъэуцожьы-гъэным пае Къумпыл Мурат джащ фэдэу пшъэрыл афи-шыгъ псэуалъэхэм архитек-турэ гъэпсыклэу ялэр нахъ къыхэгъэщыгъэнымклэ джырэ технологиехэр къызфагъэфедэнхэу. Мыекъуапэ итеплъэ

нахъ дахэ шыгъэнымклэ, нахъ зэтэгъэпсыхъэгъэнымклэ лъэ-ныкъо пстэури къыдалъытэ-нэу АР-м ипащэ пшъэрыл афишыгъ.

«Тарихъыр зыпкъ итэгъэу-цожьы, къэлэ цыІэкІэ-псэукІэ-ри нахъ зэтэгъэпсыхъэ. Тари-хъым исаугъэтхэу цыт унэхэр

зэрагъэкІэжъхэрэм, чІыплэхэр, гогухэр нахъ зэрэзэтырагъэ-псыхъэхэрэм, урамхэр зэрэзэ-пагъэнэфыхэрэм ар япхыгъ. А пшъэрылхэр зэкІэ зэдызэшІот-хын фæе», — **къылуагъ респуб-ликэм ипащэ.**

**АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу**

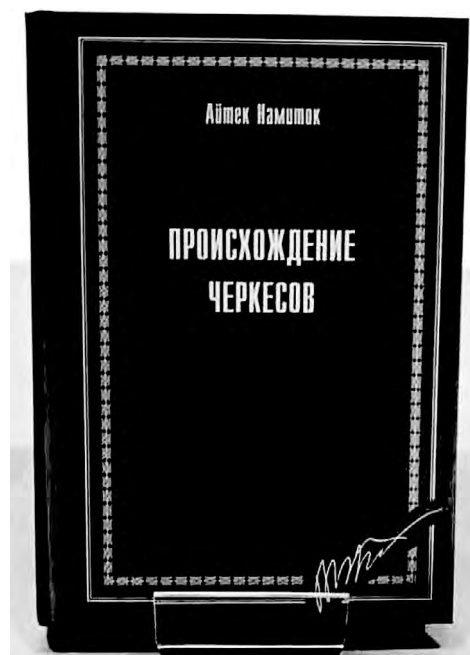
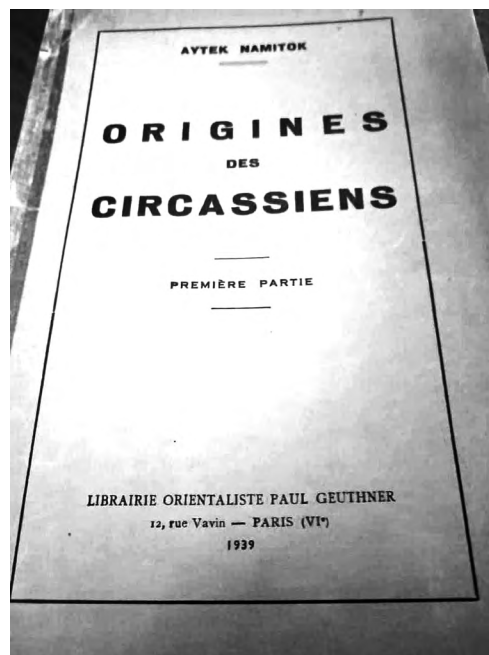
УрысыбзэкІэ щыІэкІагІэ ыгъотыгъ

1939-рэ илээсым фран-цузыбзэкІэ Париж къы-щыхаутыгъэгъэ Іофшлагъэм ятІонэрэ щыІэныгъэ адыгэ чІыгум щигъоты-жъыгъ.

шъхъалэу илэмэ ащыщ адыгэ культурэм икъэухумэнрэ ихэгъэхъонрэ. А лъэны-къом фэгъэхъыгъэ ипшъэрылхэм ащыщ мыщ фэдэ шІэныгъэ-ушэтын тхылъхэу адыгэ культурэм икъэбар, итарихъ къэ-зылуатэхэрэр къыдигъэкІынхэр. ЕтІанэ ащ фэдэ тхылъ ежъ НэмытІэкъо Айтэч къызщыхуугъэм къыщыхаутын фæу слъытагъэ. Арышъ, тигуапэ ащ дунаир зэрильэгъугъэр. Адыгеим ащ чІыплэ гъэнэфагъэ щубытыгъэу сэлъытэ, — **къылуагъ социологическэ шІэныгъэ-хэмкІэ докторэу, профессорэу Хъунэгэ Рэщыдэ.**

Мыщ фэдэ зэдэлэжъэныгъэм ишІуа-гъэкІэ НэмытІэкъо Айтэч Париж къы-щыхаутыгъэгъэ апэрэ Іахъымрэ ятІонэрэ Іэпэрытхэу щылыгъэмрэ урысыбзэм ралъхъажы адыгэ лъэпкъым итарихылотэ

ащыщ. Ащ уеджэмэ, нафэу, ІупкІэу къыхэгъэхъэрэр адыгэ лъэпкъыр къызщы-хуугъэ чІыгум зэрэщыпсэурэр ары, — **къыхыгъэщыгъ игушыІэ тарихъ шІэны-гъэхэмкІэ кандидатэу, шІэныгъэхэмкІэ Урысые академием и Гупчэ илофышІэу Нэшъульэщэ Наимэ.**

нэмыкІхэм ащэпсэу, щыІэныгъэр аще-гъэпсы, мэлэжъэ, Іофшлагъэхэр етхы, бзэ пчъагъэ къызІэкІэгъахъэ, зыпэлудзы-гъэ хуугъэ лъэпкъым итарихъ, ижерыло творчествэ зэрегъашІэ. Охътабэрэ зы-дэлэжъэгъэ тхылъэу «Происхождение черкесов» зыфилорэр, ыпэкІэ къызэрэ-тІуагъэу, 1939-рэ илээсым къыдегъэкІы ыкІи ишъэогъоу французэу Жорж Дюмезиль фегъэхъы. Айтэч ижъышъхъэ Тыркуем щырихыгъ, Истанбыл кІэлэегъэджэ институтым французыбзэмкІэ профес-сорэу Іоф щышлагъ, Темыр Кавказ лъэпкъ гупчэм ипэ-щагъ. Илээс 71-м итэу 1963-рэ илээсым идунай ыхъо-жъыгъ. Общественнэ-поли-тическэ ІофышІэшхоу тари-хъым къыхэнагъ.

— **Синасып къыхыгъ Нэ-мытІэкъо Айтэч итхылъ ли-цензие фæстхынэу. Мыщ фэдэ Іофшлагъэ зэрэщыІэр бэшлагъэу зэхэсхыгъ, ащ нахъ благъэу нэлусэ сызы-фэхъум, авторым игупшы-сакІэ зэу зэхэсшлагъ. Къыт-хырэм шъыпкъагъэ хэлъ. Этногенезым игугъу пшы-ныр псынклэп. Арышъ, уфэ-сакъызэ укъекІопІэн фæе, Айтэч ар фызэшІокІыгъ. Илээпкъ кІэрычыгъэми, а уахътэр шІуагъэ хэлъэу къыз-фигъэфеди, зыфэдэ къэмы-хуугъэ клэн бай къыгъэнагъ, — **Іофшлагъэм къекІопІа-гъэхэм игупшысэхэмкІэ****

къадэгъошгъэ тарихъ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу Цэй Заремэ.

Непэ НэмытІэкъо Айтэч итхылъ изэ-хэфын лъэтэгъэуцом къыщыуцуттэп. Ащ къыдэхъэгъэ тхыгъэхэм язэгъэшІэнрэ изэфэхъысыжъхэм язэхэфынрэ лъыкІо-тэшт. Непэрэ шІэныгъэлэжъхэм яІоф-шІэнклэ ахэр ІэубытыплэшІу зэрэхъуш-хэм тицыхъэ телъ.

АНЦОКЪО Ирин.

НэмытІэкъо Айтэч итхылъэу «Проис-хождение черкесов» зыфилорэ урысы-бзэкІэ 2019-рэ илээсым къыдэкІыгъэм АР-м и Лъэпкъ музей ихъакІэщ лъэте-гъэуцо щыфашыгъ.

Адыгэм идунайкІэ мэхъанэ-шхо зиІэ Іофшлагъэм шІэны-гъэлэжъхэр, тарихълэжъхэр, этнографхэр, НэмытІэкъо лăкъом щыщхэр ыкІи адыгэм итарихъ зышІогъэшІэгъонхэр къеблэгъагъэх. Зэхэхэр къы-зэІуихынэу фагъэшъошагъ мы лăкъом инахъыжъэу, АР-м инароднэ врачэу **НэмытІэкъо Къэплъан.**

— **НэмытІэкъохэм ацІэкІэ тхылъым икыдэгъэкІын дэ-лэжъагъэхэм зэкІэм «тхъа-шъуегъэпсэу» ясэю. ІофшІэ-гъэшхор урысыбзэм иплъхъа-жъыныр ІэшІэхэп. Ар къадэ-хуугъ. Айтэч тэ тщыгъупшэу къыхэкІыгъэп, ренэу тыгу къэкІыжъы, игугъу тэшІы, ты-рэгъушхо, — **къылуагъ ащ.****

Тхылъым изэдзэкІынрэ икыхъаутынрэ зигукъэкІыр тарихъ шІэныгъэхэмкІэ кан-дидатэу, шІэныгъэхэмкІэ Урысые академием илофы-шІэу Нэшъульэщэ Наимэрэ ащ янэу НэмытІэкъо Розэрэ. Ау французыбзэм илэ Іэпэ-рытхэу 1960-рэ илээсым къыщегъэжъагъэу гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ респуб-лика институтэу КІэрэщэ Тембот ыцІэ зыхърэм чІэлъыгъэр лъэтэгъэуцо зы-фашырэ тхылъ хъуным пае гогу кІы-хъэ къыкІугъ. Нэшъульэщэ Наимэ къы-зэрилуагъэмкІэ, ар къадэхъуштыгъэп Хъунэгэ Рэщыдэ Іэпылэгъу къафэмы-хуугъэмэ.

— **Адыгэ къэралыгъо университетыр тхылъым икыдэгъэкІын дэлэжъагъ. Сыда**

А. Лаутеншлегер

тхылъ иныр щыІэ хуугъэ. Іофшлагъэм игъэхъазырынклэ авторым Іэубытыплэ ышІыгъэхэр археологическэ ушэтынхэр, шумерхэм къақІэныгъэ ыкІи гурыт лъэ-хъаным къыхиуытырэр европейскэ тхы-гъэхэр ары. Пэублэр, щыІэныгъэ гогуыр къэзыІотэрэ Іахъыр ыкІи сурэттехыгъэхэр ащ къыщытыгъэх.

— **Тхылъыр зэ уеджэни бгъэтІлыл-жъынэу цытэп. Ар клджыкІыжъырэмэ**

НэмытІэкъо Айтэч 1892-рэ илээсым къуаджэу Пэнэжыкъуае къыщыхуугъ. Ставрополь дэтыгъэ хульфыгъэ гимна-зиом, Бытырбыф университетым июри-дическэ факультет ащеджагъ, Пшызэ къушъхъэчІэхэм яллыкІоу Кубанскэ шьолъыр радэм хэхъэ ыкІи чанэу мэ-лажъэ. Ау хэбзэ зэблэхъуным ыпкъ кыкІэу ичыгу къыбгынэн, ышъхъэ ри-хыжъын фæе мэхъу. Францием, Тыркуем,

Ветеранхэр хэлажъэх

Адыгеим икыгъэхэу хэушъафыкыгъэ дзэ операцием иветеран нэбгыри 6 Урысые форумэу «Тызэгъусэу тытеклошт!» зыфилорэм хэлажъэх.

филорэ зэлыкэгъухэм ахэлажъэх. 2023-рэ илэсым пстэумкыи ащ фэдэ лф-тхъэбзи 100-м ехъу рагъэ-клокыгъ.

Кыхъэгъэ 2024-рэ илэс-сыклэм къэралыгъо фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм ишъолъыр къутамэ республикэ проектыкыу «Лыхъужъэу къэхъу-хэрэп» зыфилорэр ытлуп-шыгъ. Ащ ипшъэрылъыр республикэм щыпсэхэрэм, анахъэу къыткыгъухэрэ ныбжьыкыгъэм, плуныгъэ, патриотическэ лфшлэныр зэпымыоу адызехъэгъэ-ныр, джащ фэдэу, Хэгъэгум иухъумаглохэу зэпэуцужьым хэклодагъэхэм яшлэжъ гъэ-лэплэгъэныр, обществэм зыкыныгъэ хэлъхъэгъэныр, Урысыем ыкыи тилыхъужъ-хэм арыгушхонхэм фэплу-гъэнхэр.

Республикэм патриотическэ лфшлэныр щылы-гъэклотэгъэным фэшл хэ-ушъафыкыгъэ дзэ опера-цием иветеранхэм ясооб-ществэ ылъэлпсэ шъхалэ

Фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр»

Фондэу «Хэгъэгум иухъумаглохэр» зыфилорэм ятлонэрэ форумэу зехищагъэр Москва ипаркэу «Патриотым» 2024-рэ илэсым шылэ мазэм и 14 — 17-м щэкло. Ащ шъолъыр 89-мэ къарыкыгъэ хэушъа-фыкыгъэ дзэ операцием иветеранхэр, фондэу икыу-тамэхэм япашэхэр ыкыи ясоциальнэ координатор-хэр, хабзэм ыкыи экспорт сообществэм ялыкылохэр цызэрэугъоигъэх.

Лфшлэбзэм ипшъэрылъ шъхалэр хэушъафыкы-гъэ дзэ операцием иве-теранхэр граждэн обществэр гъэпытэгъэным фытегъэ-псыхъэгъэ общественнэ ыкыи къэралыгъо проектхэм ахэзэгъэнхэр ары.

Форумым рагъэблэгъа-гъэхэ Адыгеим иветеран-хэу И. Донцовыр, С. Ар-тюшенкэр, В. Ошкаловыр, С. Кочневыр, М. Брато-

выр, О. Спирыковыр спи-керхэм якупэу агъэпсырэм илфшлэн чанэу хэлажъэх. Мыхэр зэклары шъолъыр

фондым клэлэеджаклохэм апае зехищэхэрэ Лыхъужъ-ныгъэм иурукхэм, «Лы-хъужъхэр къытхэтых» зы-

форумым хэлажъэхэрэм агъэпсыным шъолъыр фон-дым ипашэу Платыкыо Аслан ыналэ тет.

Адыгэ Республикэм щыпсэхэу лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр! Тичыплэгъу лъаплэхэр!

Адыгэ Республикэм инахъыжъхэм я Совет, Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет, Адыгэ республикэ фондэу «Текло-ныгъэр» зыфилоу Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхъое Хъусен ыцлэкэ щытым иправление Адыгеим щыпсэхэрэм, ти Хэгъэгум ишъафитыныгъэ къэзыуэхумэ-зэ хэклодагъэ советскэ нэбгырэ миллион пчъагъэхэм яшлэжъ зыгъэлэплэрэ пстэуми закыфагъазэ 1941 — 1945-рэ илэсхэм шылэгъэ Хэгъэгум зэошхом теклоныгъэр къыз-щыдахыгъэм ия 79-рэ илэс ихэгъэуныфкыи къызыщыблагъэрэм Хэгъэгум зэошхом хэлэжъа-гъэхэм, ахэм яунагъохэм, щымылэжъхэм яшъхъэгъусэхэм, тылым лф щызышлагъэхэм, лфшлэным иветеранхэм, Украинэм щыклорэ хэушъафыкыгъэ дзэ операцием хэла-жъэхэрэм лэпылэгъу ятыгъэным епхыгъэ шлушлэ лфшлэбзэхэм къахэлэжъэнхэу.

Ахъщэр зыпэуагъэхъащыр заом хэлэ-жъагъэхэм ыкыи сэкъатныгъэ хэзыыгъэхэм, зишъхъэгъусэ хэклодагъэхэм ыкыи ахэм яунагъохэм арысхэм, шлэжъ пхъэмбгъухэм ягъэуцунклэ, Хэгъэгум зэошхом лыхъужъны-гъэ щызезыхъагъэхэм якъэхэм алыплъэ-гъэнымкыи лэпылэгъу ятыгъэныр ары. Ащ даклоу еджэплэ пстэуми лыхъужъныгъэм иурукхэр ащызэхашэщтых, ныбжьыкыгъэр яхэгъэгум шлу алыгъоу плугъэнхэмкыи зишлуа-гъэ къэклошт тхыльхэр къыдагъэкыщтых, юнармейскэ ыкыи ветеран движением епхы-гъэ лфыгъохэу къэуцухэрэм язэшлохын зэрэклорэм цыфхэр шагъэгъозэщтых.

Адыгеим игъэцэкыкыло хабзэ икыулыкыу-хэм, предприятиехэм, учреждениехэм ыкыи организациехэм, мэкъумэщ предприятиехэм япашэхэм унэе предпринимательхэм, рес-публикэм щыпсэхэрэ цыфхэу мы лфэу зигугъу къэтшырэм ыгъэгумэкыхэрэм ты-къяджэ шлушлэ лэпылэгъум къыхэлэжъэнхэу, анахъэу ащ фэдэ лэпылэгъур зищыклагъэу щытхэм яшлуагъэ арагъэкынау.

Фондым иреквизитхэр:

Адыгейский республиканский фонд поддержки ветеранов (пенсионеров) «Победа» им. Героя Советского Союза Х. Б. Андрухаева

ИНН/КПП 0105051524/010501001

Классификация: Филиал «Централь-ный» Банка ВТБ (ПАО) г. Москва

р/сч 40703810600230000327

Корсчет 30101810145250000411

БИК 044525411

Ветеранхэм (пенсионерхэм) лэпылэгъу ятыгъэным фэгъэзэгъэ Адыгэ республикэ фондэу «Теклоныгъэр» зыфилоу Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Андырхъое Хъусен ыцлэкэ щытым икассэ ахъщэр ижъугъэхъан шлулэкыщт. Ар зыдэщылэр: **къ. Мыекъуа-пэ, ур. Крестьянскэр, 236, а 1-рэ къат, офисэу 104-р, тел. 8-87772-52-86-73**

АР-м инахъыжъхэм я Совет и Тхъаматэу Н. М. ГЪУКИЭЛИ

АР-м иветеранхэм я Совет и Тхъаматэу А. А. КЪУАДЖЭ

АРФ-у «Теклоныгъэм» ипашэу Ю. Д. НЭХАЙ

Зэзэгъыныгъэкы дзэ къулыкыур

Пэжъапкыэр сомэ мин 204-м ехъу федеральнэ зэтыгъо ахъшэ тыныр сомэ мин 195-рэ Шъолъыр зэтыгъо ахъшэ тыныр сомэ мин 200

Муниципальнэ зэтыгъо ахъшэ тынхэр: Мыекъуапкыэ — сомэ мин 105-рэ Тэхъутэмыкыое, Джэджэ, Кошхъэблэ, Красногвар-дейскэ, Мыекъопэ районхэмкыи ыкыи Адыгэкъалэкыэ — сомэ мин 100 зырыз Теуцожь районхэмкыи — сомэ мин 120-рэ

Дзэ комиссариатхэм зафэжъугъаз

Адыгэ клэлэегъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусен ыцлэ зыхъырэм лутхэр фэтхъаурыхъэ гъэсэныгъэм илофшлэхэм я Адыгэ респу-бликэ профсоюз организацие итхъаматэ игуадзэу Хъаткыо Алыи Мосэ ыкыом янэ дунаим зэрехыжъыгъэм фэшл.

Кынау кыпфыкыкыгъэр къыбдэтэгощы, щымылэжъым Тхъэм джэнэт лъаплэ кырыт.

Оркестрэр ащ ипщын

Ошлэ-дэмышлэу сэнэхьатым кыфэклауагъ, республикэмкля ар зылэ кыыхьырэр ежэ закьор ары. Ар-м исимфоническэ оркестрэ ихудожественнэ пашэу ыкли идирижер шьхьалэу Стлашэу Кьэплан «Адыгэ макъэм» ихьэклагъ.

Адыгэ клэлэ зырымэ кы-
хахьирэ сэнэхьатым кыфэкло-
нэу зэрэхьугьэр, ащ ишээфхэр,
творчествэр ыкли пэцэ лэнатлэр
зэрээдигьэцаклэрэр зэдэгущы-
лэгьум шьхьаихыгъэ ащ кыщи-
шыгъэх.

— **Кьэплан, лэшэу тигуа-
пэ тыхьаклэщ укьызэреблэгъа-
гъэр. Адыгэ клэлэ дирижер-
хэм мафэ кьэс тадэгущыларэп.
Республикэмкля ащ фэдэр о
зыр ары. Сыдэуштэу сэнэхьат
гьэшлэгъоныр кыыхьахыгъа?**

— Ар ошлэ-дэмышлэу хьугъэ.
Ростов дэт кьэралыгъо консер-
ваториеу С. В. Рахманиновым
ыцлэ зыхьырым сыщеджагъ.
Пщынэо сэнэхьатыр кызылэкля-
гъэхьанэу сьчлэхьэгъагъ. Ащ
сыщеджэзэ, профессорэу Семен
Коган нэлэуасэ сьфэхьугъ (ыужы-
клэ ар дирижированиемкля сиклэ-
лэгэгъаджагъ). Ащ иконцертхэм
сыклозэ, илофшлэклэ сытыпплэ-
зэ, сэнэхьатыр сшлогьэшлэгъон
хьугъэ, сэри ар кызылэклягъэ-
хьанэу гухэлэ сшыгъэ ыкли ар
эгъэцэклагъэ, ащ сыфеджагъ.

— **Арэу зэхьум пщынэо
сэнэхьатым уфеджэжыгъэ-
ба, члэудзыжыгъа?**

— Хьау, члэсыдыжыгъэп.
Зэрэхьабзэу, илэси 5-рэ пщынэо
сэнэхьатым сыфеджагъ, сыда
плэмэ дирижированием учлэхьа-
ным музыкэмкля гьэсэнэгъэ
уилэн фае. Арыти, ар кьэсыухи,
етланэ адырэм лыпысыздагъ.

гъэх. Ау етланэ, ыпэрэ сэнэхьа-
тыр зызэсэгъэгъот нэуж дири-
жированием сьчлэхьажыгъэ
кьодый нылэп. Нэмыклэу хьу-
щтыгъэп. Оркестрэм хэтхэм
мэкьамэ кызырэрагъэлэуштыр
тэрээу ясон фае. Ащ пае сэ
икьоу ар сшлэнэу щыт. Ау сьд-
ми уло-лэау ушытыклэ кыкы-
рэ щылэп. Зэклэми ар псынклэу
кьащэхьу, сэри ары кызырэс-
щыхьуштыгъэр ащ хэцагъэ сэ-
мышьуфэ.

— **Кьина дирижер сэнэхьа-
тым уфеджэныр? Сыда анахь
кьэзыгъэхьыларэр?**

— Джьрэ нэси кьиныба (мэ-
щхы Кьэплан). Илофшлэн псын-
клэп ар: программэу кьэбгъэлэ-
штым ренэу уегупшысэшт, лэхэр
зэрэпшыштхэм удэлэжэшт...
Мафэм сыхьат нэмылэми ащ
кыфыхьэбгъэклэ фае. Художе-
ственнэ, музыкальнэ тхылхэм
уяджэнми мэхьанэшхо ил. Сим-
фониехэр дэгъоу умышлэхэмэ
хьуштэп. Арыш, непэ кьызнэ-
сыгъэми кьин кьысцэхьу. Ары
нахь мышлэми, сэгъатхэ, сыгу
рехьы.

— **Кьэплан, сэнэхьат зэ-
фэшхьафхэм арылажэхэрэм
яшлэныгъэхэм ренэу ахагъа-
хьо, клэу кыыхьахьэрэр кьы-
зэклагъахьэ, егъэджэнхэр аклух.
Дирижерхэри ащ фэда? Сыда
шэо клэу кыыхьан ыпэклэ-
штыр? Нотэхэр зэблэхьугъэхэ
хьухэрэп ныла?**

кьэс еклопаклэхэр кыгъоты-
штыгъ. Классикэр илэс 200-м
нэс мэлэсэу. Ары нахь мышлэми,
дирижер пэлчэ ар зэфэшхьа-
фэу кьырегалэ, клэ горэ кыыхе-
гуатэ. Уахьтэ тешлэу ащ кы-
фигьээжыкы кьэс джынэс гу
зылмытагъэ горэ кыыхегъэщы.
Ипсынклагъэ зэблэхьуа, лэмэ-
псымэу хигъэлажэхэрэм ахе-
гъахьуа? Арыш, ащ укьышчы-
цунэу щытэп. Укьэуцугъэми, зы
чыплэ бэрэ уитын плээклышт.
Пцэжыиэм ебгъэпшэн плэ-
кышт ар: уплэтлэрэон фае. Ар-
мырмэ, удихьыхьышт.

— **Сыда, нотэхэмкля дири-
жерхэм иоф ашлэмэ, пстэуми
зэфэдэу тамыгъэхэр альэгъу-
рэба? Зэфэшхьафэу мэкъа-
мэр кьырадзыкля?**

— Зэфэшхьаф адэ! Арыба
лэшлугъэу хэлъыр. Джары дири-
жер зэфэшхьафхэм ялэшлугъэр.
Сыдэу кыпшлэшлэу оркестр-
рэхэм зэфэшхьаф дирижер-
хэр кьызылэрагъэблагъэхэрэр?
Оркестрэр пщынао плэми хьушт,
дирижерым ащ кьырегалэ.
Пщынаохэр зэфэшхьафэу кьео-
хэба, джащ фэд дирижерхэ-
ри. Етланэ, мэкьамэм икьэлуклэ
оркестрэм елытыгъ: ащ ибагъэ,
лэмэ-псымэу хэтхэр, ялэпэлэсэ-
ныгъ. Тэ тиоркестрэ, гуцылэм
пае, бэ мэхьу, ау Малер исим-
фониехэр кьедгъэлэуштыштэп:
ипчъагъэкля икьурэп. Джащ фэд
Шестакович исимфоние горэхэр.

Анцокъо Ирин

— **Зы концерттыгъор, кляу-
члэу халпхьэрэмкля, сыда
зэбгъэпшэн плээклыштыр?**

— Ащ ыуж чэщым сьчые-
шьурэп. Концертыр блэкыгъ,
ау сфихьугъэп. Джьыри зэ кы-
фэгъээжыгъэмэ, зыгорэ зэ-
блэхьужыштыгъ. Етланэ, лэ
закьохэр арэп ныла иоф зы-
шлэрэр! Пкьынэ-лынэхэр зэкля
хэлажэх, напцэхэри дэошых,
уфаемэ. Ары нахь мышлэми,
пкьы закьор арэп анахьэу
улэурэр, ппсэклэ, угуклэ опшъы.
Шлэныгъэлэжэ горэхэм ушэтын-
хэр ашыгъэх: дирижерым кьэ-
гъэлэгъоныр римыгъажэзэ
ыкли ыужыклэ инурэ зыфэдэр
ауплэкыгъ. Ахэм кызырэ-
гъэлэгъагъэмкля, концертным
ыпэклэ нурэшхом зэрэхьэ, нэ-
ужым ыпсэ нэрэ-псэрэклэ пы-
тыжэ кьодый. Джащ фэди—
зэу дирижерым илофшлэн зы-
хельхьэ.

— **Кьэплан, арэу зыхьукля,
ащ фэдиз клячлэр уиконцерт-
хэм ахэолхьэмэ, оркестрэм
ихудожественнэ пашэ лэна-
тлэм сыда кыфэнэжыларэр?
Ащ узылуштыр илэсым ехьугъ,
тхьапэ зехьанэу, тхыль гьэ-
псынэу пэцэныгъэм пылър
бэ. Творчествэм зыгорэ кье-
лыжъа?**

— Шьыпкьэ, иофыр бэ. Ары
нахь мышлэми, узфэгъэзагъэр
зэкля икьоу бгъэцэклэн фае.
Сиклэлэгэгъаджагъэу зигугъу
кьэсшыгъэ Семен Коган ащи
тыфигъэхьазырыштыгъ. «Тхьапэ
иофхэм язэхьафын уахьтэм ызы-
ныкыо нахьыбэр пэлэхьэ, зы
планэ горэ творчествэм кы-
фэнэжыкы шьугушлэн фае»,
— ылоштыгъ.

— **О тхьапша кыпфэнэ-
жыларэр?**

— Макля кьысфанэрэр, шьып-

кьэр плэштмэ, ары шьхьаеи,
нэмыклэуи хьуштэп. Илофшлэныр
тэрээу зэхэщэгъэным, гъэпсы-
гъэным мэхьанэшхо ял творче-
ствэм унэсыным пае.

— **Кьэплан, джы сим-
фоническэ оркестрэм тлэклэ
тытегъэгущы. Адыгэ Респуб-
ликэм и Лышхьэу Кьумпыл
Мурат лэшэу ыналэ кышъу-
тет. Ащ иунашъокля лэпылэ-
гъу кышъуагъэкля, ищыклэ-
гъэ мэкьэмэ лэмэ-псымэхэм-
кля шьузэтырагъэпсыхьэ. Ио-
фыр сыдым нэсыгъа?**

— Ары, лэпылэгъу кыпфэ-
хьух. Лэмэ-псымэ дэгъухэр
кыпфэцэфынхэу Лышхьэм
унашъо ышыгъ. Ари иоф псын-
клэу щытэп, сыда плэмэ, гуцылэм
пае, волторнэхэр пштэхэмэ,
яшлын илэсныкыо пэлэхьэ,
ауасэ миллиони 2-м кьыщэжэ.

— **Хьазырэу щылажэба?**

— Шылэх, ау анахь дэгъухэр
ауагъэш, дэгъухэу ятэгъэшых.
Ахэм ягъэхьазырын анахь хьы-
з-мэтшлэплэ пэрытыр дэлажэ. А
пстэури кызытлэклахьэклэ, кьед-
гъэлорэ мэкьамэм идэгъугъэ
хэхьошт, тиартистхэмкли илофшлэ-
ныр нахь псынклэ хьушт. Илэс
30 хьугъэу а зы лэмэ-псымэхэм
нахьыбэр арэлажэ. Арыш, а
пстэумкля ти Лышхьэу Кьум-
пыл Мурат «тхьауегъэпсэушхо»
есло сшлоигъу. Лэпылэгъоу кы-
тыгъэклэрым тиамал хегъахьо.

— **Непэ оркестрэм нэбгы-
рэ тхьапша хэтыр? Шьуз-
фэныкыо артистхэр щылажэ,
кызырэгъэлорэ лэмэ-псымэм
елытыгъэу?**

— Тащыклэштыгъ цыфхэм,
ау тызфэныкыогъэ пчъагъэр
идгэкьугъ. Сценэм кытехьэу,
артисту нэбгырэ 55-рэ мэхьу,
зэклямкли 60-м тынэсы.

— **Сэ зэхэсхьэрэм, слэзгъу-**

А. Балабасъ

— **Зэрэхьурэмкля, илэ-
сипшлэ лэпэ-цыпэ фэдизрэ
еджэным уыпльыгъ.**

— Ары, ащи, дирижер сэнэ-
хьатми илэси 5-рэ сыфеджагъ.
Пщынэмкля я 4 илэсыр кызы-
сэхьым, дирижер сэнэхьатым
зыфэгъээжэагъ, сыхьат тэдзэ-
хэм афэдэу десэхэр силэщты-

— Тэри ренэу теджэ. Шысэ
кьэсхьын. Сиклэлэгэгъаджагъэу,
профессорэу Семен Коган
илэс 80-м ехьу кыгъэшлэгъ.
Ащ кылуатэщтыгъ илэс 40
зэхьум илофшлэклэ зэблэхьун
фаеу зэрилытэгъагъэр. Илэси
10 зыблэклэм джауштэу хьугъэ.
Джауштэу илэси 5 — 10 хьу

Арыш, купым ипчъагъи, илэ-
пэлэсэныгъи бэ ялытыгъэр. Ау
дирижерым ащ идагъохэр егъэ-
былхьы, лэныкыошлэхэр кыыхе-
гъэщых. Дирижерым илофшлэн
кызыщэжыларэр сценэм кызы-
техьэклэ арэп, партитурэр кы-
зызэлэуихьыклэ ары. Ар мазэ-мэ-
зитлукля концертным нахьыжэу.

**Дэгушцылагъэр
МАМЫРЫКЪО Нүриет.**

ГьУКІЭЛІ Нурбый

Усэхэр

ТызэкІалэм чыыгэу дгьэтІысхьагьэм...

Сыщылагь зэ Тыркуем бэша- гьэу

Сыщылагь зэ Тыркуем
Бэшагьэу,
Сыклогьагь кьоклыплэ
Щэн-щэфалэм.
Щыпщэфын олэклы
Джа зызаком
Узыфаеу тетыр
Мы дунаим.

Кьэсэщэфы бзыоу
Аубытыгьэр,
ГьучІ хьэгьэ цыклум
Рашыхьагьэр.
Зэлусэхы ипчъэ
Унэ хьагьэм,
Сэтлупщыжы гьэрэу
Ишыхьагьэр.

Сыщытыгь сигуапэу
СыкІэлъыплъэу,
Хьэгьэ нэклым ипчъэ
Фэсшыжыгьэу.
Сиамал кыхыхьгьэм
Сырыгушхоу,
Лъэпкъэу ишыхьагьэм
Сегупшысэу.

МакІэп мыщ шашыгьэр
ГьучІ хьагьэу,
Сильэпкъэгьухэр гьэрэу
Рашыхьагьэу.
Кьэсэлъыхьух гьогухэр
Сатехьагьэу,
Хьагьэу шыІэ пстэури
Зэлусхынэу.

ТызэкІалэм чыыгэу дгьэ- тІысхьагьэм...

ТызэкІалэм чыыгэу
ДгьэтІысхьагьэм,
Зэныбджэгьухэм
Бэрэ тычІэсыгь.
Чыыгы шхьапэр
Бзыумэ зэпагьаджэу,
Йорэд тедэлоу
Тыщысыгь...

Гугьэу тилэм
Огум нэс зилэтэу,
Тигушлуагьоу
Жьауагьохэм тахалпъэу,
Тиамал кымыхьэу
Танэсынэу,
А нэфылэмэ бэрэ
Талъыплъагь.

Тшлагьэп чыгум
Жьыбгьэхэр шызеклоу,
Цыфмэ ягухэлхэр
Зэщигьакьоу.
Тшлагьэп огум
Жьауагьохэр кьэфэхэу,
Чыгоу тызытесым
Кьытефэхьэхэу.

Бжыхьэ жьыбгьэу
Огум кьелыхьгьэм,
Тхьапэхэр гьужьыгьэу
Ешыпыжыыхь...
Йорэдхэр чыыгим
Пахыжыгьэу,
Бзыухэр хэгьэгу фабэм
Мэбыбыжыыхь.

Арэп, цыфыр,
Сыдэу умызафа?
Пшхьэ фэшхьаф
Зыми уфэежъеп!

Мыгьэ реным жьаоу
УзчІэсыгьэм,
Тхьапэхэр гьужьыгьэу
ЧІэкІодэжыыхь.

ТызэкІалэм чыыгэу
ДгьэтІысхьагьэм,
Гьатхэр кьэсмэ
Ренэу зегьэкІэжыы.
Кьэбыбыжыыхь бзыухэр
Чыыгы шхьапэм,
Гьатхэм иорэдхэр
Кьыздахьыжыыхь.

Ау джы сэлпъэшъ,
Чыыгэу дгьэтІысхьагьэм
ЩызэблэкІыхь
Хымэхэр ижъаоу.
Арэп, гьашІэр,
Сыдэу умызафа!
Пщыгьупшагьа
Чыыгыр зыгьэтІысыгьэр?

КьыщекІокІыхь
Жьыбгьэхэр чыльэгум,
ЩэкІосэжыыхь
Жьауагьохэр ошъогум.
Чыыгы чІэгьым
ЧІэхэр кьэсэлпъыхьэхь,
Ахэсыжхэп ахэм
Синьбджэгьухэр.

Жьэу кьэтэджыгьэм
ШыкІэ кьыфалъфы,
ШыкІэ псэлъагьэм
Мыгьор еукІы...
Сшлошъы джар хьугьэу
Жьэу сыкьэтэджы,
ЗэкІэми ашІэу
Шур кьесэхьакІы.

ШыкІэхэр кьэхьумэ,
Іахьом кыхэхьэу,
Шыухэр дэкІымэ,
Шур кьырахьакІы.
Жьэу сыкьэтэджы,
Шум сыпэгьокІы,
Еу шыІэ пстэури
Шыумэ кьаукІы.

Шу зыгу имылым
Иш мэлъэпао,
Шыур фыкьуагьэу
Гум кьыранэжыы.
Шу зымылуагьэр
Улагьэ мэхъу,
КІапщи фамышІэу
Мыгьоу кьэнэжыы.

Жьэу кьэтэджыгьэм
ШыкІэ кьыфалъфы!
Шум пэгьокІыгьэм
Мыгьор еукІы!
Сшлошъы джар хьугьэу
СигьашІэ сэхьы,
Жьэу сыкьэтэджы,
Шур кьесэхьакІы.

КьурІан тхьапэр

КьурІан тхьапэр
Гьожы хьужьыгьэу,
Зэхэзыжыным
Игьо кьэсыгьэу,
Сянэ ыгьашлоу
КьырихьакІыгьэр,
ПІэу зыхэлъыгьэм
Кьыхэсэгьуатэ....

Сеплъы сымышІэу
Араб хьарыфым,
Илээс пчъагьэм

КьырихьакІыгьэм.
Ыгу ригьэлэсэу,
Гугьэр рилэтэу,
КьурІан тхьапэу
Ыгьэлъэплагьэм.

Чылэр кьыгьаджэу
Тиазэнаджэ,
Бэрэскэшхо мафэр
Тхьэм имэфагь...
Тэри тыцІыклуми,
Ащ тигьэкьабзэу,
Амдэз зыштагьэмэ
Тырягьусагь...-

Тхьэлъэу ужым
Ахэр нэгьушлоу,
Гугьэлэ инэу
Огур Іэтыгьэу,
Тикьоджэ лыжхэр
Мэщытым кьекІыжыыхь,
Тэри гушлуагьоу
ТакьыдэкІожыы.

Тыкьээзгьэхьугьэр
Ащыгьупшэжъэу,
Пкьышъолым хэлъым
Зи фэмыежъэу...
Тхьэр агьэмысэу
Кьызырагьажъэм,
Ба кьадэхьугьэр?
Е агьэхьагьэр?

ЗытымышІэжъэу
Джэгу тыхэмыклэу,
Іофи унагьуи
Тшломылофыжъэу,
Ным итхьэлъэу
Тыкьыухьумэу,
Гум тыранагьэу
Тыкьызэнэжыым.

Хэта зилажъэр?
Хэт кьэзылуагьэр?
Ислъам диным
Цыфыр ылъахьэу?
Хэт азэнаджэм
Ыгьэохьугьэр?
Афэмыгьэхьурэр
Ащ тыралъханэу.

Ба кьадэхьугьэр
Тхьэр зацэгьупшэм?
Кьуаджэм мэщытыр
Зыщакьутэжыым?
Хэта зилажъэр?
Хэт дгьэмысэщтыр?
ЧІэнагьэу тшыгьэр
Хэт зылытэщтыр?

Кьуаджэр нэкІыгьэ
Зи шымыджэжъэу,
Тхьэлъэу макьы
ДэмылуКІыжъэу.
Бэ хэкІодагьэр
Хьеу жьыхьарзэм,
Джыназ нэмази
Афамышыжъэу.

Лажъэу тилагьэр
Зытырилъхьагьэу,
Гоу аулагьэр
Ыгьэбылыгьэу,
Тесыгь нэмазым
Тхьэм зыфигьазэу,
Сянэ а цыгыр
Шъэфэу ыгьазэу.

Джы тэтхьаусыхэ
ТамыгьэлъапІэу,
Нахьыжъ-нахьыкІэ
Зэхамыдзыжъэу.
Хэти кьылуагьэр
Кьырамыдзэжъэу,
Тхьэм ишынагьо
ЗэхамышІэжъэу.

Гур егьэпсэфы
Азэнэ макьэм,
Гугьэр еІэты
Тхьэлъэу лъапІэм.
Мафэм зэлъыкІоу
Тфэ ар залэтырэм,
Тыдэ тыщыІэми,
Тыкьеухьумэ...

Чылэ гузэгум
Шашыгьэ мэщытым,
Джы зэгьэфагьэу
Азаныр щэджэ.
Ау гукьэбзагьэу
Тижьмэ ялагьэр
Агу имылыжъэу
Тхьэм зыфагьазэ.

Духьы, псалъы
Джы агьэлъэшы,
Кьырамыгьэчэу
Тхьэлъэур лъэшы.
БлэкІыгьэу тилэр
Тэ тэпшыныжыы,
Кьытфигьэгьунэу
Тхьэм телъэлужыы.

Мэщытыр джы хьои,
Тхьэлъэур макІэ,
Тишэн-хабзи
Нахь агьэмакІэ.
Уахьтэу кьэсыгьэм
Сэ сыщыгугьэу,
КьурІан тхьапэр
КьыздесэхьакІы.

Ным ыпкьышъол ренэу щигьатхьэу

Ным ыпкьышъол
Ренэу щигьатхьэу,
Сабый кьэхьугьакІэр
Бгьашъом зэрехьэ.
Нэлпэгьум кІэтыр
Насып гушлуагьоу,
Нэу кьэзылыфьгьэм
Ынэ кІэлпыхьэ.

Мылькур зыфэдэр
Джыри ымышІэу,
Нэфэу кьэклуагьэм
Гушлоу пэгьокІы,
Джэгу мыухыжыым
Ижы зэрихьэу,
Тыгьэу кьохьажьэрэ
ЕгьэкІотэжыы.

МакІох илээсхэр
Жьым рихьыжъагьэу,
Зынэмысыщтым
Цыфыр лъылабэу.
Мылькуи амали
Ренэу ащыкІэу,
Гухэлъэу иІэм
Нэсын ымылэкІэу.

Кьыдэмыхьуштыр
Ащ дэжым кьешІэ,
ГьашІэр кІогьахэу
Кьыгурэлужыы.
КІэлэгьоу кІуагьэм
Кьыгьээзэжыыщтэп,
Янэ ыбгьашъуи
Ыгьотыжыыщтэп.

Уахьтэм ылажы
Жьыгьор кьэсыгьэу,
ЧІэнагьэу иІэр
Джы елытэжыы.
Янэ ыбгьашъо
Телъыгьэ гьатхэр,
Чэщырэ пкІыхьэу
Ащ кьыфэкІожыы.

Тауж кьыкІы- щтым зедгьэІэ- тынэу

Тауж кьыкІыщтым
ЗедгьэІэтынэу,
Тлъэгьурэ пстэури
Зэпэтэлпыхьэ.
Тхьэм кьытитыгьэу
Дгьотыгьэр зэкІэ,
Зи кІэмызыгьэу
Кьэтэгьэнэжыы.

Лъэпкъ остыгьэр
МыкІосэжыынэу,
Хэти ишлагьэ
ЗэкІегьэнэжыы.
Гугьэм тыхэтэу
Лэжыгьэу тилэр,
Игьо кьэсыгьэу
Джы Іутэхыжыы.

Гухэлъыр иными,
ГьашІэр гьунэнчъеп,
Хэти игугьэ
Нэсын ылъэкІыгьэп.
Сыд икууагьэу
ЕІэбэхыгьэми,
ЫчІэ нэсыгьэу зыми
КьышІэжыырэп.

Апэрэ гьатхэп, апэрэ тыгьэп

Апэрэ гьатхэп непэ
Кьэклуагьэр,
Апэрэ тыгьэп огум
Кьыхьагьэр.
Сыд пае мафэм
Зызэблхьугьа,
ЗэкІэ нэмыкІэу
Кьысщигьэхьугьа?

Пчээр кьызылусхэу
СыкьызэрикІэу,
Бзыухэр чэфэу
КьыспэгьокІыгьэхь.
Тыгьэм инэфэу
Сызыхьагьэу
Нахь сигьэфабэу
Сыгу кьыщэхьу.

Ахэм ячэф
Сыкьегьэчэфы,
Тыгьэм инэф
Сыкьегьэфабэ.
Кьымафэу кІуагьэм
Ишхьухьэшлагьэ
ЗэхасшІэу гьатхэм
Джы зыдехьыжыы.

Гьатхэу кьэсыгьэм
Сыгу рихьыжъагьэу
Псыхьоу кьухьхьатхым
Сыкьечэхьыжыы.
Мылэу кьымафэм
Кьытырилъхьагьэр
Зэхэскьутагьэу
Хым фэсэхьыжыы.

Ори псынэпкьым
Укьытехьагьэу
Псы ехьыжъагьэм
Укьыхэлпыхьэ.
СыкьызэлпэкІмэ,
Укьэсэлпэгьу,
Гушлогьо нэпсхэр
Зыдэсэхьыжыыхь.

Кьэслонэу сшІэрэп,
Ау сигьэкІэжъэу
Гьатхэу кьэклуагьэм
Сегьэгупсэфы.
Псыхьоуи кьабзэу,
Огоуи кьаргьоу,
СигьэшІэ гьогу
Джы сытехьажыы.

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 29-рэ, 2023-рэ илъэс
N 294

Теннис цыкIур

Спортсмен 40 фэдизмэ заушэтыгь

Теннис цыкIумкIэ зэнэкьокьухэр Мыекьуапэ щыкIуагьэх.

Адыгеим ихэшыпыкIыгьэ командэ хэхьаштхэр ыкIи Кьыблэ федеральнэ шьолырым ичемпионат хэлэжьэштхэр кьээнэфагьэх. Кьалэу Славянск-на-Кубани щыкIошт зэнэкьокьум хэлажьэхэм ашIоигьоу хульфыгьэ ыкIи бзылфыгьэ 40 фэдизмэ заушэтыгь.

Бзылфыгьэхэм язэнэкьокьу текIоныгьэр кьыщидэзыхьштхэр кьэшIэгьоягьэп. 2023-рэ илээсым кьыкIоцI пэрытныгьэ зылыгыгьэ спортсменкэхэр нахь кьахэщыгьэх. Ахэр Теуцожь районым икьуаджэу Нэшьюкьуае щыц Чэтаохэу Альбинэрэ Аринэрэ, Блэгьожьхэу Динарэрэ Данэрэ,

джащ фэдэу яплэнэрэ чыплэр кьыдэзыхыгьэ кьуаджэу Хьати-кьуае щыпсэурэ Надежда Трофимовар.

Хульфыгьэхэм язэнэкьокьу гьэшIэгьонэу рекIокIыгь. ТекIоныгьэр кьыдэзыхыгьэр спортымкIэ мастерэу Павел Ковенкэр ары. ЯтIонэрэ хугьэ Александр Воронцовыр, ящэнэрэ чыплэр фагьэшьюшагь Александр Лихобаба. Апэрэ чыплитфыр кьыдэзыхыгьэхэм ахэфагьэх Дмитрий Работяга ыкIи Яхьулэ Нарт. Мыхэм зэкIэми Адыгеир Кьыблэ федеральнэ шьолырым изэнэкьокьу кьыщагьэлэгьошт.

Гандбол

ХьакIэхэм текIоныгьэр кьыдахыгь

Урысыем ичемпионат и Суперлигэ хэлэжьэрэ «АГУ-Адыифым» зичэзыу ешIэгьоу илагьэр Мыекьуапэ щыкIуагь.

Республикэм ихьэклагь Тольятти икомандэу «Ладэр». Адыгеим игандболисткэхэм ешIэклэ дахэ кьагьэлэгьуагь нахь мышIэми, хьакIэхэр нахь лъэшыгьэх.

«АГУ-Адыиф» — «Лада» (Тольятти) — 26:31 (12:16).

Апэрэ таймым тикомандэ дэгьоу ешIагь, ау ащ икIэхым хьакIэхэм яешIэклэ нахь агьэлэшыгь, пчягьэр 12:16-у аухыгь. ЯтIонэрэ таймым иапэрэ такьикьи 8-м типшэашьэхэм Iэгуаор кьэлапчьем дадзэн альэкIыгьэп. Пчягьэр 12:21-у Екатерина

Терлецкаям Iэгуаор кьэлапчьем дидзагь ыкIи тикомандэ иешIэклэ нахьышIум ыльэныкьокIэ зызэблихьугь. Тигандболисткэхэр нахь дэгьоу джэгунхэу аублагь, кьэлэпчьэлутэу Людмила Баскаковар цыхьэшIэгьоу ешIагь.

— ЗэлукIэгьур зэрэкIуагьэм сигьэрэзагь. Хэукьоныгьэхэр щылагьэх, ау ащ дакIоу типшэашьэхэр дэгьоу ешIагьэх, бэнагьэх, — кьылуагь тикомандэ итренер шьхьалэу Наталья Дерепаскэм.

Джырэ уахьтэм «АГУ-Адыифыр» я 10-рэ чыплэм щыт. Пэрытныгьэр зылыгыр «Ростов-Дон». Зэнэкьокьум кьыдыхэлэпытэгьэ

пэшIорыгьэшэ едзыгьор ыухынкIэ тикомандэ зы ешIэгьу кьыфэнагь. Шылэ мазэм и 21-м «Звездам» дешIэшт, зэлукIэгьур Звенигород щыкIошт.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчягьэу рагьэкьугьэр:

1. «Ростов-Дон» — 40.
2. «ЦСКА» — 35.
3. «Лада» — 31.
4. «Астраханочка» — 31.
5. «Черноморочка» — 30.
6. «Кубань» — 25.
7. «Динамо-Синара» — 17.
8. «Звезда» — 14.
9. «Ставрополье» — 10.
10. «АГУ-Адыиф» — 8.
11. «Луч» — 6.
12. «Университет» — 1.

Зэхэшыагьэр ыкIи кьыдэзыгьэкьырэр: АР-м лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэпкьэгьухэм адырIэ зэпхыныгьэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугьэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: 385000
кь. Мыекьуапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыт: 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79
Редакцием авторхэм кьаIихьэрэ А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчягьэкIэ 5-м емышьухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгьэу, шрифтыр 12-м нахь цIыкIунэу щытэп. Мы шапхьэхэм адимыштэрэ тхыгьэхэр редакцием зэкIэгьэкIожьых.
E-mail: adygoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгьэр: УФ-м хэутын IофхэмкIэ, телерадиокьэтын-хэмкIэ ыкIи зэлгы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гьэIоры-шIапI, зэраушыхьатыгьэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчягьэр 4190
Индексхэр П 4326 П 3816
Зак. 49

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгьэхэу уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шьхьалэр МэщIэкьо С. А.

Редактор шьхьалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

ПшээдэжIыжь зыхьырэ секретарыр Тхьаркьохьо А. Н.